

พระราชประวัติ พระสุพรรณกัลยา พระพี่นางแห่งสองกษัตริย์เมืองสองแคว

พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นพระราชธิดาของสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช กับ พระวิสุทธิกษัตริย์ เป็นพระพี่นางของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถ ประสูติเมื่อวันเสาร์ ปีมะเส็ง พุทธศักราช 2065 ณ พระราชวังจันทน์ เมืองพิษณุโลก (บริเวณที่ตั้งโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ในปัจจุบัน)และเจริญพระชนม์ เมืองพิษณุโลก ในหนังสือคำให้การของชาวกรุงเก่าเล่าว่า เมื่อพระเจ้าบุเรงนองยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาในคราวสงครามช้างเผือก ได้ยกเข้ามาทางสุโขทัยและเข้าโจมตีเมืองพิษณุโลก สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชได้ปรึกษานางข้าราชการแล้ว เห็นว่าขึ้นสู้ต่อไปก็ย่อยยับ นำความทุกข์ยากมาสู่ปวงชนจึงให้ยอมแพ้ ในครั้งนั้น พระเจ้าหงสาวดีได้ให้พระเอกาทศรถ อยู่รักษาเมืองพิษณุโลก พระสุพรรณกัลยา กับพระนเรศวรนั้นให้ตามเสด็จในกองทัพหลวงด้วย ให้พระมหาธรรมราชาเป็นทัพหน้ายกเข้ามากรุงศรีอยุธยา ส่วนในคำให้การขุนหลวงหาวัดกล่าวว่า เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าแล้ว พระเจ้าบุเรงนองได้แต่งตั้งให้สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชครองกรุงศรีอยุธยาและได้นำตัวสมเด็จพระมหินทร์ พร้อมด้วยสมเด็จพระนเรศวรและ

“พระปกพระพี่นางพระนเรศวร...พระเอกาทศรถนั้น ให้ไว้เป็นเพื่อนพระบิดา” แต่สมเด็จพระมหาราชดำรัสราชานุกาภาพทรงวินิจฉัยว่า พระสุพรรณกัลยานั้น สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชส่ง

ตัวไปเป็นพระชายา เป็นตัวประกันแทนสมเด็จพระนเรศวร เพื่อให้มาช่วยราชการ ซึ่งในปี
นั่นเอง สมเด็จพระนเรศวรได้เสด็จไปครองเมืองพิษณุโลก เข้าใจว่าสมเด็จพระนเรศวรและพระ
สุพรรณกัลยาน่าจะเสด็จไปหงสาวดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๑๐๘ ในคราวสงครามช้างเผือกเพราะเมื่อ
สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชผู้ครองเมืองพิษณุโลกยอมสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าบุเรงนองแล้ว
ตามธรรมเนียมการควบคุมเมืองประเทศราชนั้น ถ้ามีราชโอรสและราชธิดาจะต้องส่งไปเป็นตัว
ประกันราชโอรสขึ้นเมืองก็จะถูกเลี้ยงดูอย่างดีเพื่อปลูกจิตสำนึกบุญคุณข้าวแดงแกงร้อน เมื่อ
เจริญพระชนม์ก็จะถูกส่งกลับคืนประเทศครองราชสมบัติแทนราชบิดา ส่วนราชธิดานั้นก็จะ
แต่งตั้งให้เป็นมเหสีหรือพระราชชายาตามความสำคัญของเมืองขึ้น พม่าใช้ประเพณีนี้สืบมา
จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระเจ้าสีป่อ (Thebaw) กษัตริย์องค์สุดท้ายซึ่งเป็นพระราชโอรสของพระ
เจ้ามินดง ทางราชสำนักไทยก็ใช้เช่นกรณีสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงขอเจ้าดารารัศมี
จากพระเจ้าเชียงใหม่แล้วแต่งตั้งเป็นพระราชชายาเป็นต้นหนังสือคำให้การชาวกรุงเก่าได้
กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาต่อไปว่า เมื่อไปถึงหงสาวดีแล้วพระเจ้าหงสาวดีได้ตั้งให้เป็นพระ
มเหสีและได้ประสูติราชธิดาหนึ่งองค์ ในตอนที่สมเด็จพระนเรศวรจะเสด็จหนีกลับจากกรุงหง
สาวดีนั้นได้เสด็จเข้าไปเฝ้าพระพี่นางแจ้งความที่จะเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยาด้วย พระสุพรรณ
กัลยาได้ตรัสตอบว่า “ บัดนี้พี่มีบุตรด้วยพระเจ้ากรุงหงสาวดีแล้ว จะหนีไปอย่างไรได้ พ่อจง
กลับไปเถิด ” ตรัสแล้วจึงอวยชัยให้พรว่า “ ขอให้น้องเราไปโดยสิริสวัสดิ์ อย่าให้ศัตรูหมู่
ปัจจามิตรร้ายได้ แม้ใครจะคิดร้ายก็ขอให้พ่ายแพ้แก่เจ้า เจ้าจงมีชัยชนะแก่ข้าศึกศัตรูกู้บ้านกู้เมือง
คืนได้ดังปรารถนาเทอญ ” พระนเรศวรได้ฟังดังนั้นแกล้งตรัสตอบเป็นที่ลือพระพี่นางเธอว่า “
รักพี่มากกว่าญาติ ” แล้วก็ทูลลากลับมาสู่ที่ตำหนักชัชวามหาดเล็กที่สนิทไว้เนื้อเชื่อใจและมี
ฝีมือเข้มแข็งได้หกสิบคน แล้วก็ถอยหนีออกจากเมืองหงสาวดี

เมื่อสมเด็จพระนเรศวรหนีออกจากกรุงหงสาวดี ทางพม่าก็ให้พระมหาอุปราชยกกองทัพ
ติดตามมาถึงเมืองสุพรรณบุรี ได้ต่อสู้กันพม่าพ่ายแพ้ยับเยิน พระมหาอุปราชสิ้นพระชนม์ใน
สนามรบ กองทัพพม่าแตกพ่ายกลับไป พระเจ้ากรุงหงสาวดีทรงพระพิโรธต่อเหตุการณ์ในครั้ง
นั้นมากรับสั่งให้เอาแม่ทัพนายกองที่แพกลับมากลางนั้นใส่ค้ำข่ายไฟให้ตายสิ้นแต่ก็ยังไม่คลาย

พิโรธ ได้เสด็จไปสู่สำนักพระสุพรรณกัลยาเอาพระแสงดาบฟันพระสุพรรณกัลยากับพระราชธิดาสั้นพระชนม์ทั้งสองพระองค์ ในหนังสือคำให้การขุนหลวงหาวัดกล่าวถึงเรื่องการเสด็จหนีกลับของสมเด็จพระนเรศวรไว้คล้ายคลึงกัน ต่างกันเฉพาะเรื่องที่มีพระราชธิดากับพระเจ้าหงสาวดีเป็นพระราชโอรสมิใช่พระราชธิดา “ พระเจ้าหงสาวดีก็ทรงพระโกรธยิ่งนักก็เสด็จเข้าไปในพระราชฐานจึงเห็นองค์พระพี่นางพระนเรศวรนั้นประทมอยู่ให้พระราชโอรสเสวยนมอยู่ในพระที่ พระเจ้ากรุงหงสาวดีจึงฟันด้วยพระแสงก็ถูกทั้งพระมารดา และพระราชโอรสทั้งสองพระองค์ถึงแก่พิราลัยไปด้วยกัน”

จากเอกสารคำให้การทั้งสองเล่มนี้ ต่อมาทางจังหวัดพิษณุโลกได้นำเอาพระราชประวัติสมเด็จพระนเรศวรตอนเสด็จประทับที่หงสาวดีซึ่งเกี่ยวพันกับพระพี่นางสุพรรณกัลยามาแสดงเป็นละครใหญ่ในงานประจำเมืองของจังหวัดพิษณุโลกอยู่เสมอทำให้ชื่อพระพี่นางเป็นที่เคารพชื่นชมว่าเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อประเทศชาติแม้พระชนม์ชีพของพระองค์ที่ถูกสังหารอันเนื่องจากการก่อกบฏของสมเด็จพระนเรศวรราชอนุชา

สถานที่สักการะ

- พระอนุสาวรีย์ พระสุพรรณกัลยาณี ณ ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (กองทัพภาคที่ 3) อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- พระบรมรูป พระสุพรรณกัลยา สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถ ณ วัดลาดสิงห์ ตำบลบ้านสระ อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี
- พระรูป ณ พระตำหนักสมเด็จพระนเรศวรมหาราช วัดคอนเจดีย์ อ.คอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี
- พระเจดีย์ ณ วัดบ้านน้ำฮู อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน ที่เชื่อกันว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงสร้างถวายพระสุพรรณกัลยา และภายในพระเจดีย์ ได้บรรจุเส้นพระเกษาของพระพี่นางฯไว้ด้วย